

Utbildningsplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Speciallärarutbildning med specialisering mot utvecklingsstörning,
Ingår i Lärarlyftet II, 90 högskolepoäng

Special Teacher Programme, 90 credits

Nivå

Avancerad nivå

Fastställande av utbildningsplan

Fastställd 2012-09-05

Senast reviderad 2013-04-25 av fakultetsstyrelsen inom Fakulteten för samhällsvetenskap

Utbildningsplanen gäller från och med höstterminen 2013

Förkunskaper

Grundläggande behörighet för studier på avancerad nivå.

Särskild behörighet:

- Lärar- eller förskolläraryxamen samt anställning i särskolan

Programbeskrivning

Speciallärarprogrammet leder till en yrkesexamen som speciallärare och omfattar 90 högskolepoäng (hp). Syftet är att den studerande utifrån sina pedagogiska erfarenheter ska utveckla ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt inför ett kvalificerat pedagogiskt arbete i enlighet med målen för speciallärarexamen.

Vid Linnéuniversitetet ges utbildning till speciallärarexamen med specialisering mot:

- utvecklingsstörning

Kurserna inom denna specialiseringen är delvis gemensamma och samläses med övriga specialiseringar och specialpedagogprogrammet.

Grundläggande i utbildningen är den integrativa relationen mellan teori och praktik. Studenternas erfarenhetsgrundade kunskap är viktig för att kunna tolka det innehåll som utbildningen behandlar och därmed utveckla kompetensen kring elever i behov av särskilt stöd.

För att de studerande ska kunna utveckla sådan kunskap och förmåga, som krävs för att självständigt arbeta som speciallärare för elever mottagna i särskolan och gymnasiesärskolan eller vuxna i särskild utbildning kommer innehållet att beläggas utifrån individ-, grupp- och organisationsnivå.

Mål

För att uppnå speciallärarexamen gäller de allmänna målen i 1 kap. 9§ i Högskolelagen. Därutöver gäller de nationellt fastställda målen för speciallärarexamen angivna nedan under denna rubrik (Högskoleförordningen (1993:100, Bilaga 2).

För speciallärarexamen ska studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som speciallärare för barn och elever i behov av särskilt stöd eller för vuxna i särskild utbildning.

Kunskap och förståelse

För speciallärarexamen ska studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om relationen mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om barn och elever i behov av särskilt stöd i ett historiskt perspektiv,
- visa fördjupad kunskap om barns och elevers språk- och begreppsutveckling och stimulans av denna,
- visa fördjupade kunskaper om bedömningsfrågor och betygssättning
- visa fördjupad kunskap om barns och elevers lärande och fördjupad kunskap om barn, elever och vuxna med utvecklingsstörning och deras allsidiga kunskapsutveckling i relation till undervisningsämnen eller ämnesområden

Färdighet och förmåga

För speciallärarexamen ska studenten:

- visa förmåga att kritiskt och självständigt ta initiativ till, analysera och medverka i förebyggande arbete och bidra till att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer,
- visa förmåga att delta i arbetet med att utforma och genomföra åtgärdsprogram för enskilda elever i samverkan med berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens lärmiljöer,
- visa förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i frågor som rör lärande och kunskapsutveckling hos barn, elever och vuxna med utvecklingsstörning,
- visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter för individen i de lärmiljöer där eleven får sin undervisning och vistas under skoldagen
- visa fördjupad förmåga till att individanpassa arbetssätt, för barn och elever i behov av särskilt stöd.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För speciallärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av samarbete och samverkan med andra skolformer och yrkesgrupper
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och fortlöpande utveckla sin kompetens

Programspecifika mål

För speciallärarexamen ska studenten:

- visa fördjupad kunskap om betydelsen av genus, social tillhörighet och etnicitet i det specialpedagogiska arbetet,
- visa kunskap om, och förståelse för betydelsen av digitala verktyg för barn, elever och vuxna i behov av stöd i språk, skriv- och läs- eller matematikutveckling, samt förmåga att praktiskt behärska grundläggande användning
- visa kunskaper om elevers andraspråksinlärning,
- visa fördjupad förståelse för hur miljöer kan verka funktionshindrande.

Självständigt arbete (examensarbete)

För speciallärarexamen ska studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Innehåll och struktur

Programöversikt

Speciallärarprogrammet är en distansutbildning med obligatoriska fysiska träffar vid Linnéuniversitetet i huvudsak varannan vecka. Utbildningen bedrivs med hjälp av en webbaserad lärplattform varför tillgång till internet erfordras.

Utbildningen ges i tre block om 20 hp och avslutas med ett block om 30 hp (avslutande block kan omfatta 1,5 termin).

I det inledande blocket tas olika perspektiv på specialpedagogik upp. Det syftar till att vidga studenternas syn på det specialpedagogiska området och att skapa en gemensam bas om språk- och begreppserövring ur första- och andraspråksperspektiv samt, ge grunder inom fältet för utvecklingsstörning.

Det första blocket syftar dessutom till att lägga en grund för ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt till den pedagogiska praktiken och reflektioner över eget och andras förhållningssätt i mötet med människors olikheter.

Det andra blocket syftar till att utveckla kunskaper om människors och grupperns olika förutsättningar, intressen och motiv i relation till olika lärmiljöer. Med samtalet som redskap utvecklas i block två den vetenskapliga och professionella progressionen. Samtidigt fortsätter kurser specifika för specialiseringen.

I det tredje blocket fördjupas specialiseringsområdet och kompetensen att möta elever i behov av särskilt stöd. Dessutom studeras skolutveckling och ledarskap. I detta block läser den studerande en kompletterande, valbar kurs (utanför egen specialisering).

Det fjärde blocket fokuserar på vetenskapliga frågor och professionsfrågor i relation till den kommande pedagogiska praktiken. Under detta avslutande block skall studenten inom ramen för kursfordringarna genomföra ett självständigt arbete (examensarbete).

Kurser i programmet:

Kursernas ordningsföljd kan komma att ändras.

År 1/ Block 1: Att möta och kritiskt granska det specialpedagogiska området, 20 hp

Kurs 1: Perspektiv på specialpedagogik, 10 hp (G2F)

Kurs 2: Professionellt förhållningssätt I: Erfarenhet och vetenskap, 5 hp (G2F)

Kurs 3: Uppmärksamma och utreda funktionshinder i elevers lärmiljöer I, 5 hp (A1N)

Block 2: Att förstå människors olikheter i pedagogiska verksamheter, 20 hp

Kurs 1: Specialpedagogik, sociala strukturer, grupper och kulturer, 5 hp (A1N)

Kurs 2: Uppmärksamma och utreda funktionshinder i elevers lärmiljöer II, 10 hp (A1F)

Kurs 3: Professionellt förhållningssätt II: Vetenskaplighet och samtal, 5 hp (A1N)

År 2/ Block 3: Att utveckla den pedagogiska verksamheten i relation till människors olikheter, 20 hp

Kurs 1: Lärprocesser i särskola, gysär och sär vux, 5 hp (A1F)

Kurs 2: Professionellt förhållningssätt III: Vetenskaplighet och skolutveckling, 5 hp (A1F)

Kurs 3: Kompletterande, valbar kurs (utanför vald specialisering):

- a) Matematikutveckling i ett specialpedagogiskt perspektiv, 10 hp (G2F)
- b) Språk-, skriv- och läsutveckling i ett specialpedagogiskt perspektiv, 10 hp (G2F)
- c) Psykosocial utveckling i ett specialpedagogiskt perspektiv, 10 hp (G2F)

Block 4: Att problematisera och utveckla verksamheten, 30 hp

Kurs 1: Vetenskapliga metoder och utvärdering, 10 hp (A1F)

Kurs 2: Specialpedagogisk kurs med valbart tema, 5 hp (A1F)

Kurs 3: Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp (A1F)

Arbetslivsanknytning

För att kunskap som förvärfvas i utbildningen ska kunna vidareutvecklas och omsättas i handling, samt leda till förändringar i praktiken, är möjligheterna till reflekterande processer vid arbetsplatsen betydelsefulla. Stora delar av de arbetslivsanknutna delarna av utbildningen bygger på ett nära samarbete med skolledning och övrig personal på den egna arbetsplatsen.

I utbildningen ingår studiebesök och fältstudier inom olika pedagogiska verksamheter där de studerandes rektorer samt speciallärare och specialpedagoger erbjuds att delta i träffar under utbildningen.

Utlandsstudier

Inom programmet ryms möjligheter till utlandsstudier. Dessa planeras i samråd med programrådsledare i enlighet med gällande utbildningsplan och kursplaner.

Perspektiv i utbildningen

- Professionsbas och professionell progression

Professionsperspektivet i speciallärargprogrammet framträder i integrationen mellan teoretisk kunskap, samtal mellan och inom yrkesgrupper samt de arbetslivsanknutna delarna. Det är genom växelverkan mellan dessa som den studerande skapar en kunskapsbas av olika erfarenheter som ligger till grund för professionsutveckling. Den studerande utvecklar gradvis förståelse för speciallärarkyrkets olika dimensioner och samtidigt en praktisk färdighet i att planera, genomföra och utvärdera undervisning. I kursplanemålen och examinationsuppgifter betonas den professionella progressionen.

Speciallärarprofessionen kräver kommunikativ förmåga. Den studerande ska under sin utbildningstid utveckla lyhördhet samt hållbara språkliga färdigheter så att den studerande ändamålsenligt kan kommunicera sina kunskaper i samtal och skrift.

- Vetenskapligt förhållningssätt och progression

Ett vetenskapligt förhållningssätt utvecklas kontinuerligt genom studiernas nära koppling till didaktisk vetenskap och en medveten utveckling av kritiskt förhållningssätt, analysförmåga och förmåga att kommunicera sin kunskap muntligt och skriftligt. Genom att utveckla egna praktiska och teoretiska kunskaper och färdigheter samt genom att tillägna sig och kritiskt granska forskningsresultat förbereder sig den studerande för att utveckla yrkesområdet.

- Hållbar utveckling

I programmet lyfts helhetssynen på barns och elevers möjlighet till lärande och socialisation utifrån grundtanken på hållbar utveckling med hänsyn till såväl den fysiska som den psykosociala miljön och betydelse av speciallärarens roll i detta sammanhang.

- Genus

I programmet uppmärksammas olika perspektiv som berör genusfrågor och studenternas praktiska erfarenheter.

- Mångfald

Programmet fokuserar på att utbildningen ska leda till att blivande speciallärare utvecklar ett professionellt förhållningssätt för att förstå och hantera barns och ungas varierande livsvillkor.

- Internationalisering

Internationella perspektiv belyses genom litteratur som berör det specialpedagogiska forskningsfältet samt genom möten när internationella föreläsare besöker Linnéuniversitetet.

Kvalitetsutveckling

Institutionen för pedagogik har det övergripande ansvaret för utbildningens kvalitet. Ett av Nämnden för utbildningsvetenskap utsett programråd för de ordinarie utbildningarna verkar för att stärka progression och kontinuitet i den redan befintliga speciallärar programmet samt för att respektive utbildningsmoment ska bidra till att studenterna uppnår examensmål och allmänna mål för högskoleutbildning. I programrådet är studenter och avnämare representerade.

Systematisk uppföljning och utvärdering sker kontinuerligt och på olika nivåer inom programmet. Syftet med uppföljningarna är framför allt att säkra och utveckla utbildningens kvalitet i form av måluppfyllelse, progression samt dess relation till det omgivande samhället och aktuell forskning. Centrala kvalitetsdimensioner i detta sammanhang är såväl demokratiska, vetenskapliga, pedagogiska som yrkesmässiga. Samtliga kurser följs upp genom en kursvärdering efter avslutad kurs. Programmet som helhet följs bland annat upp genom att studenterna i en programutvärdering ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på utbildningsprogrammet som helhet. Resultat från uppföljning och utvärdering diskuteras med studenter och lärare och Internationella perspektiv belyses genom litteratur som berör det specialpedagogiska forskningsfältet samt genom möten när internationella föreläsare besöker Linnéuniversitetet.

Kvalitetsutveckling

Kvalitetsarbetet sker systematiskt i syfte att säkra och utveckla utbildningens kvalitet i form av måluppfyllelse och progression, samt dess relevans för avnämare och relation till aktuell forskning. Kursvärderingar genomförs under utbildningens gång. Resultat av kurs- och programvärderingar återkopplas till studenter, involverade lärare och programråd, samt finns tillgängliga vid lärosätet.

Examen

Efter genomförda studier på programmet, motsvarande de fordringar som finns angivna i Högskoleförordningens examensordning samt i den lokala examensordningen för Linnéuniversitetet, kan studenten ansöka om examen enligt följande:

Speciallärarexamen

Postgraduate Diploma in Special Needs Training

Examensbeviset är tvåspråkigt (svenska/engelska). Tillsammans med examensbeviset följer Diploma Supplement (engelska).

Övrigt

Förkunskapskrav inom programmet

Särskilda förkunskapskrav finns för kurser inom programmet. När i programmet sådana förekommer framgår av strukturplanen i utbildningsplanen. Vilka förkunskapskraven är preciseras i respektive kursplan.

Beviljat av huvudman

Dessutom krävs godkännande av skolhuvudmannen för studier inom Lärarlyftet II.

Extra kostnader för studenten

Fältstudier kan komma att medföra extra kostnader för den studerande.